

Hortobágy, 1861. 4.sz. (dec.1)

A falevél. Arnault után francziából

Letépve ágról fú a szél
Felém, szegény száraz levél.
Hová lebegsz? -" Nem tudom.
Viharzuza tölgygyel kidőlt
Egyedüli gyámolom " :
Azóta a merre süvölt
A dél vagy északnak szele,
Idestova megyek vele ;
Erdőből sík rónatájra,
Magas bérczről völgyhomályba.
Nem félek, nem panaszkodom:
Megyek, hova a szél ragad,
Megyek, hova minden jutand,
Hova a borostyán a vele
Megy a rózsának levele

Kadarcsy

Hortobágy. 1862. 7.sz. (jún.13.)

Mutatvány Horác fordításából Kadarcsytól

Barátimhoz.

Szükség s nyomort hogy türjön az ifju : mint
Gyermek tanulja a katonáskodást;
Hogy mint lovas, majd kopjaszálát
Sujtsa vitézül a pártusokra;
Vészes dolog közt és szabad ég alatt
Folytassa éltét ; majdan a várfokon
A durva zsarnok nője s serdült
Lánya ha látja, imigy sohajtson :
„Oh bár ne szállna harcra királyi hü
„Mátkám – ki gyöngébb harcban – e vészteljes
Bőszült oroszlánna, kit a düh
Öldöklő csatatérre kerget.”

Szép, szent hazánkért halni meg, és dicső!
A megfutamlót üldözi a halál,
S nem kedvez a harcban ügyetlen
Térdeinek s remegő futónak

Nem tür mellőzést a z erény soha,
Mocskot nem ismert fénybe ragyog dicsőn, -
S a nép kegyéből rangra, fényre
Föl nem emelkedik, és le nem száll.

Halhatatlanoknak tár az erény kaput
Mennyben, veszély közt tör, halad, és a föld
Aljas csoportját megvetőleg
Ég fele száll magasan röpülve.

Meg van a jutalma, a ki a titkokat
Hűn őrzí ; - ám ki fölfedi titkait
Céresznek, - egy hajlék alatt az
Nem lakik énvelem, s egy naszádon

Útazni nem fog; mert Jupiter gyakor
Vétkessel együtt sujtja a büntelent ;
S a régi bűnért – bárha későn -
Többnyire eljön a büntetés is.

Kadarcsy

Tindariszhez. (Engesztelő vers.)

Oh szép anyádnál bájteljesebb leány !
Tégy jambusimmal bármi gyalázatot :
Add át a lángoknak ; - s ha tetszik
Szórd bele Adria tengerébe.

Nem Dyndiméne, nem tüzelé Apoll
Szent rejthelyéből papjainak dühét,
Bor nem hevit ugy, s nincs oly éles
A Cybeledobok érczütése,

Mint kebleinkben dul a harag, - melyet
Fékezni kardél, tengerivész, sem a
Pusztitva duló tűz, - de még a
Menyörgő Jupiter se képes. -

Mondják : Prometheus többfajú állatok
Részét lemetszvéen gyurt az agyaghoz, és
Indulatinkhoz bösz oroszlán
Rettenetes erejét vegyíté.

Pélopsz fiának szörnyü csapása is
Ily bösz haragból származik ; - és ezért
Pusztult el a nagy városoknak
Még az alapja is, s omladékán

A büszke győzők tábora vont ekét. -
Engesztelődjél! - engem is elragadt
Ifju heves keblem viharja,
És dühe gunyveli versben tört ki.

Ám most igyekszem a keserüeket
Nyájas modorral váltani, s gunyaim
Mind visszavonván, légy barátnőm
S elkomorult szívemet vigasztald.

Kadarcsy

Hortobágy 1862 .9. sz. (márc. 6.)

Király széke.

A lapszám hiányos, a vers nem elérhető

Korallsziget.

Forró az égöv ;- szellő nem lebeg,
Mely tikkadt homlokod üditse meg ;
Alant nem hús a hullám, és felül
Égön süt a nap, izzótűz gyanánt.
A láthatáron -s még tul elterül
A mérhetetlen csendesóceán.
Nincs távolkéklő hegyláncz, amelyen
Az elfáradt szem édesen pihen,
Csupán ég és viz ;a menny boltozatja
Magát a tenger tükrében ringatja.
Csak itt s ott tűn fel egy-egy kis sziget,
Csekély gyűrűjén sarjadó liget.

Midőn az Urnak mennydörgő szava
Száraznak és víznek parancsola
Elválni egymástól, s kimért helyén
Huzódni meg : sok ezer év előtt,
A megfészkelte tenger hullámai
Összecaptak miljárd puhány fölött,
De a tenger mély sirjában temetve,
Nem csüggedt el a bátor csoport.
„Fölkelni sirból” e jelszót követte,
S majdnem lehetetlen munkával daczolt.
A rendező ösztön parancsszavára
Épül minden lakos parányi vára ;
A tengermélyen álló ősi lak
Alapjaul szolgál száz többinek,
Miket kitartó szorgalom között,
Ifjabb családtagok építenek.

Sok század elmúlt, s a munkás parányok
Milljóinak nagy műve még csekély ;
Talán hiába minden fáradások,
Ha máshonnan nem érkezik segély.
Hány százezer kidőlt a munka közben!
A többi ám folytatja még erősbben ;
Ha egyik-másik munkakészlet
Tovaszóllítja az enyészet: -
Száz váltja föl, és mialatt
Az építmény halad, halad :
Szörnyek bámulják e csodát;
S elámultan usznak tovább.

Sok év letűnt ismét, de folyvást
Foly szép sikerrel a dolog ;
Száz nemzedék felváltja egymást,
Szorgalmasan sűrűg-forog ;
A számtalan darabka kő
Mindig magasb halomra nő,
S míg azt a kis nép vési, ássa:
Már hallik a vihar zugása,
Már lágy derengő fényivel
Áttörni bír a napsugár,
S leérezik amint odafenn
Lankadt hullámban ing az ár ;
Mind jobban átlátszó a hab,
- S mint börtönét elhagyta rab, -
Az óriás telep szabadra jó,
S a habból mint egy tündér lép elő. -
A fölkelő nap első sugarát
Átlátszó fátyolon bocsátja rá,
És gyöngé biborszint ereszt le
Az ujszülött korallszigetre.

Áll a sziget már a tenger színén,
Kis partja is emelkedik naponta,
Gyűrűje folyvást tágul, izmosul,
Kiepitik, mit a vihar leronta.
A csapkodó hullám előbb letépi
Külső csipkézetét a gyöngé műnek,
Tán száz, vagy ismét ezer év folyása
Kell, miglen a partok pár lábra nőnek ;
De annyi év, mely jó s halad,
Természetben csak pillanat,
Nincs ott kicsiny s nagy, lassu s hirtelen ...
A kis sziget nő egyre szüntelen ;
S mely még előbb a partokig nyomula :
Betöltve már lassanként a laguna.

Meg-meglocsolja a tengeráradat
Zajló vizével a kis partokat ;
Megtér a hullám, ámde a halaknak
Elrothadó hullái ott maradnak ;
A szent természet láthatatlan öre
Termő erőt készít el jóelőre.

Idővel a hab egy kókuszdiót
A partra görget, a héj megpuhult,
Rejtett csirája ébredésbe jó;
Kibúvik a nap hő sugáritul :
S a pusztá kis szigetkén, ime már ma
Ott diszlik a legelső pálma.

Egy két madár, talán vihartól
Elcsapva földrehullat ott
- Mit messzetájakról hozott el, -
Néhány bokor s virágmagot:
És míg magok éhen halának,
Éltet adtak fű és virágnak ;

Hogyha majd később másfaj állatok
Nem tudni honnan, újra elvetődnek:
Bő táplálékra leljenek legott,
Mint új lakói a korallszigetnek.

Flórája már ha van e kis világnak,
Néhány banán s kenyérfa is terem ;
Viharsodorta tikkadt szárnyasoknak
Már nem hiányzik többé élelem:
A tört hajóknak korhadt romjain
Vizből menekvő emlősállatok,
Vagy amiket az utazók kitettek,
Megnépesítik e kis államot ;
Zengő liget lesz a kopár szigetből,
Mely árnynyal óv a kopár nap hevétől.

Csodálatos! - itt ember is lakik. -
Honnan vetődtek s hogy? - ki mondaná meg?
Hát a tenger zajló hullámai
Honnan hozzák s hogy, a kidőlt fatörzset?

Délázsianak távol partjain
Honos a szép testalkatu malaj.
Nem félik ők a tenger vészeit,
Kedves zenéjük szélvész, habmoraj :
S hogy élelmét meghozzák a családnak,
Kicsiny hajóikon tengerre szállnak.
De lesben áll a vész, s a kis hajó
Bősz kedvének játéklabdája lett;
A gyöngye sajkát messze elviszi,
Sikamló tengerhullámok felett.
Addig ragadja, migcsak meg nem áll
Korallszigetke lejtős partinál ;
S ha férfi és nő együtt üle rajta,
Néptörzsököt hozott a gyöngye sajka.

Fák gyümölcse, nedve, pár család
Részére még elég élelmet ad,
De hogyha a nép megnő szertelen :
Akkor kivándorolni kénytelen.
Hat ifju pár csolnakra ül,
S hol a tengerből fölmerül
A látkörön egy új sziget :
Széltől arra hajója-át
Törékeny kéregcsónakát,
S ott is megzendül a liget.
Így lassankint megnépesednek.
Lakói mind rokonfajúak,
S mindnyájoknál szájhagyomány:
Hogy Szunda partjától vetődtek
Elődeik vihar nyomán.

Forró az égöv ; - szellő sem lebeg,
Mely a fáradt hajóst üditse meg ;
Alant mély tenger nyugszik, míg felül
Tűz szállong a nap izzó sugarán ;
A látkörön túl s még túl elterül
A mérhetetlen csöndesóceán. -
Nincs távolkéklő hegyláncz; amelyen
Az elfáradt szem édesen pihen ;
De van mosolygó kis csoport sziget,
Tengerszinen dus zöldelő liget.
Pálmák alatt kis házcsoport fehérlik,
Hajót, utast tündérszerűen ígéznek
A jó nép s hős berek, mit emlegetnek
S tündéri bája a korallszigetnek.

Kadarcsy

Hortobágy, 1863.32. szám (aug. 9.)

Poprád.

Hol égis ér a tisztos Tátra,
Az ős Kriván néz két országra,
A csucson nem nő fű s moha,
Tenyészten ott nincsen soha.
Alantabb a nagy rengeteg
Felzug, ha jó a fergeteg;
Ha csöndes a völgy: mély öléből
Két kis vidám patak csörömpöl.

Régesrégen, az ős időben,
Kékes köd ülte völgy ölében.
Szép ifju tündérpár rakott
Mohos sziklából két lakot:
Poprád az egyik, - arcza barna,
- Hadistent vélsz ott állani;
Aranyszóke fürttel takarva
Fehér Vág gyöngye válla.

Első találkozásuk óta
Két szívben egy a gondolat,
Együtt valának ők naponta.
Az élv sok perczet elragadt;
Megöntözik kristályhabokkal
Virágait a két pataknak,
S azokból egymás homlokára
Jó illatú füzért szorítanak;
Együtt fürödnek, egy dal zendül
Két ajakról egy érzelmről.

A vándorútra is együtt bocsátja
A két tündér lány hajait,
És kebleiknek lázas indulatja
Fölzengi hő fohászait;
S a két patak virágos partja mellett
Egymáshoz átsusogja a szerelmet.

Ha tulárad keblök viharja,
S a duzzadó hab földagad,
Hullámjaik egygyé vegyülnek,
S folyammá lesz a két patak;
S együtt hullámszik a két hű kebel,
Minden hab egy boldogságot lehel.

Eredve dus Királyhegyéből,
Megfutva a szép tájt, - hova
Virágos völgyekké terülnek
Ipolticza és Benkova, -
Egy büszke ifju szilajon
Vágtat ragadó habokon,
S nagyhirtelen előrehágnak
Hullámai Fekete Vágnak.

Habok hátán mi délczegen ül,
Hideg keblét hideg sziv lakja.
De most a habokból fölmerül
Fehér Vágnak tündéralakja;
S ím fölhevül a nyugodt elme,
Hő lángra lobban gerjedelme,
Tüzes szemével hátraint,
S rohamra készíti habjait.

Elérve a tündér patakját
Mellé simul; - a bőszi haboknak
Szól s ezek uruk kényszavára
Lágy suttogásra csilapodnak -
Bűvös dalokban elbeszéli
Dús kincseit Királyhegyének
Mi bájlók a völgyek vidéki
Honnan hullámjai jövének: -
Mily ígérő gyönyörre várhat
Még megfutandó utain,
Elmondja a mesés csodákat
A távolpart virányain;
Forrón esengve kérve kéri,
Legyen kísértőtársa neki;
S bűvillatu virágfüzére
Lehajlik a tündér fejére.

A még szokatlan csábszavakra
Fehér Vág hő könnyüket ejte;
Érzé, hogy zaklatott szívében
Hű ifja mármár elfelejtve;
A bódító szagu virágfüzérnek
Bűbájai keblébe férkezének;
Nem bír tovább szívével küzdeni,
Magát hévvel ölelni engedi;
Két szív együtt emelkedik,
Egy érzést táplál mindenik;
És habjaik egygyé folynak
Szép völgyén Király-Lehotának.

Meglátva Poprád kedvesének
Már mást ölelő karjait,
Szemébe hő könnyek jövének,
És megállítja habjait.
Tört szívéből mélyen sohajtva,
S kristályhullámait legott
Lassu folyással visszahajtja
A medren mit már megfutott
Majd mint örült – sok csavargással
Az új medret dühöngve ássa.

Zudul, zudul, - rohanva mégyen
Mint óriáskígyó sötéten:
Olykor mint a vad felszívít
Melynek elrablik kölykeit:
Rónák felett bércek alatt
Vad futással tovább szalad.
Míg a kárpátok sziklakarja
Bőszült futását visszatartja.

Hullámai magasra zajlanak
De ingatlan maradnak a falak;
Hiába zug, csapdossa, tépi,
Majd ismét esdekelve kéri;
Szirtben nincs szív, durván taszítja
Hullámjait megtörve vissza.
Elvégre Orló sziklakebele
--Hol Poprád oly forrón esenge -
Megszánja őt, - s dörgő szavára
Megnyílik a bércek határa.

Rohan, rohan, mint száműzött
A megnyílt sziklafal között
Mely habjait szorítva tartja
Nincs már itten virágos partja
El-ellankad, - némán, sötéten,
Búsan omlik szirtes medrében;
Míg a sziklákról gyászfátyolul
Csüngő bokrok árnya ráborul,
Mint utvesztett vándor bolyonva, távol
Forrón imádott szeretett honától -
Magával ezer keservet viszen,
A táj, ahol fut merő idegen.

Gyakan, szép nyári holdas éjszakákon,
Ha arra jársz, utas, meghallhatod
Megmeglocscsanni, s fájdalommal morajjal
Imígy susogni a futó habot

„Szép fehér galambom,
Hű voltam te hozzád
hogy csak engem szeretsz,
Százszor rebegte szád.

És ma megpillantván
Egy idegen ledért
Régi kedvesedet
Megvetéd, feledéd.

S én, szép viedékemet,
Szülőföldem, hazám,
Mindent, mi kedves volt
Miattad elhagytam;

Miattad bolyongok
Nem ismert tájakon
Merre vad sorsomnak
Könnyű játéka van.

Messze, messze, - hova
A nap nyugodni jár,
Ott leszen mély sírom
a Bált sziklánál,

Hova nem juthat el
-Oly távol van tőle -
Sötétlő sírodnak
Keleti szellője”

Kadarcsy

Hortobágy 1863.33. sz (aug. 16.)

Most akadtam:

Most akadtam végre valahára
Kedvem szerint való kis leányra ;
Olyan szemet még nemigen láttam, -
Pedig bizony sok földet bejártam.

Nem csillag az, - mely szép sugárral ég, -
Nem sötét éj, nem is égszínű kék ; -
Galambszelid annak járása,
Mégis vakít fénylő villámlása.

Átcikázott szivemen, - de tőle
Nem lett azért vérző seb belőle ; -
Égetett az, - de édes fájdalma,
Oda is van lelkem nyugodalma.

Hát a csókja! - mintha égő lenne,
Enyhít ugyan, mégis tűz van benne:
De szebb is a szép rózsánál szája,
Harmat helyett méz hullott reája.

Égess, égess villámszemeiddel,
Lángcsókoddal ajkamat borítsd el ;
S ha majd lelkünk egymásba költözött,
Hadd hamvadjak el karjaid között.

Kadarcsy

Hortobágy, 1863. 46.sz.(nov. 15.)

Mit csináljunk?

A szép asszony csak ritkán jó.

Veszedelmes a tartása :

Minden férfinak megtetszik

Tüzes szeme pillantása.

A rut asszony - ez még rosszabb,

Mert, hogy senkinek sem tetszik:

Zsörtöl, dul, sipit egész nap,

Még magával is veszekszik. -

Mi a manót csináljunk hát?

Hát – hát - - nőtlenek maradunk;

Mint a juhász a pergőben

Szép s rutban válogathatunk.

Kadarcsy

Hortobágy 1863. 48.sz. (nov. 29)

Egy pohár ohajtása.

Nőnek vagyok szánva, - őszintén megvallom, -
Mert a férfikortyot nem örömet hallom;

Azért, ha férfinak jutok birtokába,

Adj engem egy deli szép hölgynek markába.

Kristálytisza ajkam rózsaszáj csókolja,

Oly rózsaszáj, melynek édes a mosolyja.

Nem élvezet? Ha egy szép hölgy kimerülten,
Szemei epedve, keble fölhevülten

Felém közeledik, s vágyó pillanattal

Ragyogó szemekben égő villanattal

Karcsú derekamat gyöngén átöleli,

S ajkam csókolásán élvezetét leli.

A hűsítő ital mily vigan ömledez

Ekkor, s gyöngysorain mily bájlón csergedez.

Vagy ha aranyedű buzog, forr ölemben,

S egy szerelmes deli nő van közelemben:

Kedvesére gondol, epedve néz felém,

S pirulva leheli szivsugalmát belém. -

Mily szép, midőn égre emelt szép szemében

Köny ragyog, - s magasra tartva kis kezében -

Mily fölséges!! - s ekkor legnagyobb hatalmam,

Ha szent hazájáért üriti tartalmam.

Urnőm! Hű lány légy szeretett honomban,

Ha nem! - - szétporlani fogok bánatomban.

Kadarcsy

Hortobágy 1863.52.sz. (dec. 25.)

Minő a világ.

Vakbolond, s csaló hat a tömegre,
Bölcs és jóslónak kiáltatik;
Valódi bölcs, ki a tévedéseket
Oszlatni szólal, nem türetik.
Amazt magasra helyezi a nép karja,
Ezt, mint veszélyest lábával tiporja.
Így volt mindig, s van a világ folyása,
Talán nem is lesz jobbra fordulása.

Kadarcsy

Hortobágy 1863.52.sz. (dec. 25.)

Szokratesz tanácsa.

Ha tükröd szép külsőt mutat
Vigyázz, nehogy szépségedet
Megrontsa rút elv, s gondolat.
Ha rút vagy, ugy erényeid
Szépen sugárzó fényivel
Pótold tükrödnek foltjait.

Kadarcsy

Hortobágy 1864. 4. sz. (jan 24.)

Téli kép.

Tél van; - a csillagok megnőtt sugarakkal
Tekintenek alá hófedte vidékre,
Megdermedtek a lágy folyamok habjai,
Kemény idő zárta jégbörtöneikbe;
Az erdőnek fáin nincs zöldlomb, nincs levél,
Róluk a zúzmarázt zúgva szórja a szél; -

Fölfölkorbácsolja mi akadt elébe,
Fájdalmas nyögéssel gyakran felsohajtva, -
Mint útvesztett vándor szertetévedezve
Hegy s völgyön út nélkül rohan tova, - tova
Rét s mezőn, - hol minden virág lehervadt;
A nyugvó természet egy nagyszerű halott;

Belebele markol a hó parázsába,
Vad kedvvel szórja azt sziporkázva szélyel,
Közbeközbe pajkos szilajszággal játszik
Előtalált száraz zörgő falevéllal;
Messze, messze hajtja azt anyjától, melyen
Árnyas lombkint csüngött oly rövid életen.

Szomorú sötét kép! - de mégis enyhíti
A hit s remény, hogy a viruló tavasznak
Mosolyával a lágy csevegő habokról
A vad jégbilincsek lassan lehullnak;
Szellősuttagás lesz a durvánmetsző szél,
S zörgő levél helyett zöld lombokkal beszél.

* * *

Ily fagyos tél honol keblemben is; - szívem
Rengő hullámait kéreg borítja el;
Elmém tévedt vándor; - a sors – e durva szél -
Játszik dult reményem zörgő levelével,
A drága anyától továbbtovább hajtja,
Mennyi szeretettel csüngött pedig rajta. -

Isten! – meghozod-e keblemnek a tavaszt?
Örömhullámokat renghet-e még szívem?
Oly ifjan viruló édes szép álmait
Látja-e valaha megtörött reményem?
S melyen forrón csüngött a jó édes anyát
Visszaadod-e a szeretett szent hazát? -

Kadarcsy

Hortobágy 1864.7. sz. (febr. 14.)

Miért?

Ha elmerengve ülök köztetek, -
Miért vagyok – tüstént azt kérditek -
Oly szószegény?
Derült arcok, vidám kedélyek
Közétek inkább illenének;
Mért nem vagyok jókedvű én?

Trónján mindig még a szép nap sem ül,
Az sem mosolyg s tekint szüntelenül
Tisztán elé:
El-elborul olykor merőben,
Rejtőzve egy fellebredőbe
Mint egy sötét fátyol megé.

Kadarcsy

Hortobágy 1864.10. sz. (márc. 6.)

Türelem.

Hogyha a sors bőszi viharral üldöz,
Büszke fővel bátran nézz elé, -
A legsajgóbb fájdalom sem sujtja
Ki istenben bizalmát lel;

És ha sirba tetted mindened bár,
Ami kedves volt e földön itt,
Szivedet bu bánatférge rágná
Végtelenül hosszú évekig:

Hő reménynyel nézz a tiszta égre,
Kérd az isten jóltevő kegyét,
Ő megadja csüggedő szivednek
A türelem drága ékszerét

Kadarcsi

Hortobágy 1864. 15. sz. (ápr. 10.)

A lány és a virág. (Cateaubriand után)

A sötét koporsó üregébe szállott,
Fris rózsakoszorút ősz apa tett rája;
Te rejtet most őket föld, - úgyis te hordád
A fiatal lánykát s a gyöngé virágot.

Oh rejtset el előlk e gonosz világot;
Hol az étellel gyász, kín, bú együttjárnak;
Eltépi itt a szél, a nap elhervasztja
A fiatal lánykát s a gyöngé virágot.

Nem érzed már napi terhet sz forráságot,
Elalvól örökre ifjú éveiddel ;
Harmatos szép reggel a sirba ringatá
A fiatal lánykát s a gyöngé virágot.

De amint ősz apád zöld sirodra hajlott,
Homlokára szállott arcod halványsága;
Vén tölgy! - törzsöd mellől az idő kivágta
a fiatal lánykát s a gyöngé virágot.

Kadarcsy

Hortobágy 1864. 18. sz. (május 1.)

Hazatérés.

Ül az özvegy háza kis küszöbjén,
Térdein van kapsos bibliája,
Zöld akászfá lomjain keresztül
A leszálló nap tekint reája.

Szent könyvébe jó anyóka nem néz,
Bár előtte az kitárva fekszik,
Úgy kíséri a felhők futását,
Hő gondjától szíve nem menekszik.

Egy fiában volt minden reménye,
Ámde azt kebléről elszakaszták;
S amidőn azt a táborba vitték,
Ugy zokogtak, úgy, az istenadták.

Rég nem halla semmi hírt fiáról:
Ugy aggódik, hogy tán baj érte;
Harcmezőkön olcsó az emberélet,
Hátha ő azt halállal cserélte!

Így tűnődve üldögél magában :
S im szokatlan nesz üté fülét meg;
Hű komondor vig nyivákolása,
S kert felől egy ismerős dalének;-

Mind közelg a dal: - az özvegy érzi,
Hogy közelben van kedves szülőtte,
Hő imát rebeg föl istenéhez,
Amidőn az térdrehull előtte.

Megcsókolja szívszülőtte csókkal.
Régnemlátott arcát simogatja,
Mégmég nézi könyvelt agg szemével,
Csak fián van minden gondolatja.

Földicséri: - mily derék legény lett
Amióta tőle elszakaszták,
S a viszontlátási kéjtől
Ugy zokognak, úgy az istenadták. -

Kadarcsi

Hortobágy 1864. 21. sz. (május 22.)

Népdal)

Kertrenyíló kis kamrájában
Egy szép kis lány fonogat magában,
Szépen danol pergő rokkájához,
Pár hangot a szél hozzám is áthoz.

Vékony szálát hosszan fonogatja,
Még hosszabbra, mint a gondolatja; -
Mert tudom, hogy én vagyok eszében,
Én pedig itt várok közelében,-

A harangszót nehezen is várom,
Hogy az anyját elnyomja az álom,
S röpülhesek nyitott ablakára
S ezer csókot hinthessek ajkára.

Nincs is oly lány az egész vidéken,
Nincsen olyan három vármegyében,
Ezt a kis lányt, uristen az égben
Jókedvéből teremtettem nékem.

Nem is adnám az egész világért,
Selyem, bársony, gyémánt s koronáért;
Haja selyem, ajka bársony nékem,
Drága gyémánt ragyog a szemében.

Kadarcsy

Nagy Lajos köpenye.

Késő őszszel volt az idő,
Mert már a falevél lehullt,
Midőn edzett seregével
Lajos király utnak indult.

Gyilkosára testvérjének
Fölgerjedt méltó haragja,;
Nápoly ellen vitt serege
A huszezret meghaladja.

András öcsce halvány képét
Egy nagy fekete zászlóra
Lefesteté, s maga előtt
Hordoztatá bosszulóra.

Egész vidék meghódolt már
Győzni szokott fegyverének,
Egy pártos városhoz jutva
Fölzajlott a harci ének.

A vár egész napig daczolt,
Bizva vastag kőfalában,
De elbukott, s prédára lőn
A magyarság ostromában.

Tágas síkon táborba szállt
Nagy Lajosnak győztes hada,
Ezrektől állt körülvéve
A király selyemsátora.

Előtte a gyászos zászlót
A szellő busan lengette,
A nemzeti szép lobogó
Játszva habzott ott mellette.

A nagy király kilovaglott,
Kisérőt sem vitt magával,
Hogy tervében ne zavarja,
S maga legyen nagy gondjával.

Gondolatba elmerülten
A vár vizpartjához ére,
Vízközepén keringeni
Habzó örvényt veszen észre.

Hátaslovát megitatni
A parthoz jó egy siheder,
S szól a király: „eredj fiam!
„Lássam mély-e a vízmeder?”

Fejét rázta a legényke:
„Belesodor – attól tartok
Uram! - hamis ez az örvény
Még lovastól ott bugygyanok”

„Dehogy sodor, -dehogy bugygyansz”
A legény sem vár több szóra:
Igazitja kantárszárát,
S ráveti magát a lóra.

Bátran uszik az örvényhez,
De hiába merész tette;
Mert lovastól bésodorja,
S a hab összecsap fölötte.

A király sem tétovázik,
Amint a vést látja, legott
Sarkantyuba kapja ménjét,
S a víz mélyébe ugratott.

Jó lováról a királyt is
Lesodrá az örvény árja,
Melyből kinos küzdelem közt
Menekült meg paripája.

Uszik s nem csügged a király,
A viz színén szétterjedve
Fönntartja őt merüléstől
Jó bő magyar köpönyegje;

A legényt –hogyan fölvetődött
Üstökénél megragadja,
Azzal a vizparthoz úszik,
Tölt erszényét neki adja

Gyorsan pattan – örömében
Fölgyerítő szürkéjére,
S a táborba viasszaguld
Seregének örömére.

Kadarcsy

Statárium.

Lókötők, zsványok, rablók, gyujtogatók!
Minden faluvégen statárium vagyon
Nagy betűkkel írva!
Egész vármegyének minden falujában
Beh sok szép menyecske – beh sok szép hajadon
Szeme van kisírva.
Ugyan, hogy ne volna, - mikor mindenfelől
Összekúszolódtak a szegénylegények,
S panduroktól üzve,
- Hol még nem függeszték ki minden csárdára
E hirtelentörvényt – szépen átmenének
Szomszéd vármegyékbe.

* * *

Nem félsz barna kislány, - te kis gyujtogató
Ki dobogó szívem tüzes szemeiddel
Lángra lobbantottad?
És még rabló is vagy, - nyugalmam rablója - ,
Szívem pandurjától el nem illansz, hidd el,
Hjába is gondoltad!
Egyedül az ment meg, ha szived cserébe
Általadod nekem magad jószántából,
S felpénzül reája
Egy pár csókot is adsz akkor ám nem bánom:
Legyünk egymás rabja, s legyen kettőnk szive:
Egymás orgazdája.

Kadarcsy

Hortobágy 1864. 34. sz. (aug. 21.)

Elbujt a nap . . .

Elbujt a nap felhő megé,
Midőn menne már lefelé:
De még egyszer visszanézett,
S elpiritá a vidéket.
Nagy szél lesz, - kiki meglássa -
Kora hajnalhasadásra.

Egészen öregeste lett,
Midőn hazakisértelek;
Hogy visszanéztél utánam
Elpirultál, - tisztán láttam :
Vigyázz kincsem, vén mostohád
Fergeteget ne hozzon rád.

Kadarcsy

Hortobágy 1865. 1. sz (jan. 1.)

Első szerelmem.

Diák, vagyis bölcsész koromban,
- Egykissé régen volt biz az, -
Táncolni harmadszor tanultam,
Meg is tanultam ám, igaz.

Tánczmesterem, jogához illőn
- Még akkor az volt a divat
Karjára egy szelid lányt vőn,
S pár szóra engemet hivat;

Egymásnak illőn bemutatván,
Laurát ajánlja társamul,
Hajfűrtje szőke, arcza halvány,
Magát meghajtja szótlanul;

A kék szempár bezzeg beszédes!
Oly jól megértett engemet,
Bár én se szóltam, - mégis édes
Volt e kis néma jelenet.

A tánczhoz állánk, sorba, rendbe,
Kezét kellett érintenem;
Lángzó cseppvér futott szívembe
S arczomra szállt föl hirtelen.

Laurára néztem lopva, - félve
Hogy rám tekint de óh! Mint én,
Szemeit lesütve, arcza égve,
Ő is csakugy állt ott szegény.

Kezdődik a táncz, hosszasan jár;
Egymásra néznünk bár szabad,
De nincs erő, szem sem beszél már,
Két hő kéz egymáshoz tapad.

Egygyé vegyül két vér verése,
A két kéz egybeolvadott;
Nem is tudtuk: a táncznak vége,
A többi pár mind otthagytott.

Egymásra néztünk s nem mosolygánk:
Szemünkben inkább száanalom;
Talán megérzők, hogy szívünkben
Eltávozott a nyugalom.

Jurátus-élet! - régi dolgok!
Miket most már nem ismerünk:
Nagy városon szilaj patakkint
Rohanva zajlik életünk.

Vig czimborák körében annyi
Pezsgő vitor nap, este vár;
Nappal van egy kis irkafírka,
Éjjel pohár cseng s körbe jár.

Víg dalba tör ki a derült kedv,
Száz ifju mind ujitni kész,
Az élcziporkák egyre szállnak,
E téren mindenik művész.

Nekem legtöbb kijut belőle:
Miért nem csapong kedvem velök:
Hajh, nem dobog – mikint enyim, bus
Halvány leányért kebelök. -

Eljött a farsang csábszínével:
Táncolni óh mi isteni!
Száz meg száz szép leányt ölelve
Tánczban, könnyű felejteni.

Halvány lánykám szende képe
Mindegyre halványulni kezd,
Majd elmosódott már szivemből,
De még egy hurja érte rezg.

Nagy városon zajló az élet,
Már unni kezdem e zsibajt;
Szülőföldemre vágytan újra,
Hol értem halvány lány sohajt.

Több év merült a vén időnek
Ős tengerébe e közön,
S kertünkre nyiló kis szobácskám
Mint új vendéget üdvözl.

A házi tüzhely ó mi kedves,
Ha évek multján látjuk azt:
Rokon-karoknak ölelése
Nyújt százszor édesebb vigaszt.

Minden csekély tárgy újra éltet
Boldog korunk emlékein,
Vágyó szivünk sajkása szünik
Az ujalátás élvein.

A halvány lányka gyöngye arcza
- Vádolva, hogy feledhetém
Üdült színekben tünt fel újra
Minden futó perczen élém.

Mint vágytam őt most ujalátni!
Egyik nap a másikra kelt,
S mindig halasztám: miért? ha kértem,
Dobogva csak szivem felelt.

Mióta hon vagyok, felőle
Még nem is kérdezősködém;
S midőn tevém: szivem megállott,
Verése megszűnt, - érezem,

„Négy éve, hogy férjnélt van ő már,
S három kis pösztke gyermeke!”
Igy hát nem én, de ő a vétkes,
Hogy engem elfeledhete.

Pusztának érzem a világot.
Keblemnek semmi vágya nincs:
Szabad valék bár újra, ámde
Édes volt nekem e bilincs. -

Czél nélkül elbolyongtam egykor:
Felém egy nő közeledék:
Be ismerős *matróna* ! - mondám -
S benne Laurára ismerék.

Hálát adék az égnek érte,
Hogy férje megrablá szivem:
S Laurának emlékét hagyá csak
Bírnom, mint rég, tisztán, hiven.

A szende kis halvány leánynak
Emléke, mely szivemben él,
Kedvesb előttem a valónál
A szemben állott néninél.

Hálát adék az égnek érte,
Hogy Laura elfelejthetett;
Viszontlátván én is feledtem
Első, diákszerelmemet.

Kadarcsy

Hortobágy 1865. 17. sz. (ápr.23.)

Falusi románcz.

Füzes zug a falu alatt,
Kerek tó reng füzes alatt,
Mintha csak egy kristálytükör lenne:
Nézi magát a zöld füzes benne.

Arra szállong fehér felhő,
Arra lebeg gyöngye szellő:
Kerek tóban magát hogy meglássa,
Hogy leszálljon hozzá halk zugása.

Elfáradt a nagy ut alatt,
Lenyugodni készül a nap:
Fák tetején pirul végsugára,
Annál sötétebb a füzes árnya.

Kelő csillag sugárinál
A kis madár fészkére száll,
Mind elültek, mély csend van a lombon,
Egy van ébren: én fehér galambom.

Én galambom tudja: párja
Hogy őt a tóparton várja;
Várja csókkal, forrótüzes csókkal,
Kis galambját ölelő karokkal.

Dalra kél a falu felől
- Dobog erre szívem belől -
Galambomnak csattanó kis szája,
Bokrok közt leng hófehér ruhája.

Lehajlik a tó szélére,
Zöld korsó bugyog kezében;
Tudja, hogy ott várom, óh be csalfa!
A világért rám nem pillantana.

Hallja léptem dobbanását,
Hallom szive dobogását,
Mégis egyre ingerkedik velem,
Föl nem pillant, míg meg nem ölelem.

Van is erre nagy rémület,
A zöld korsó elmerülhet
Mint ajkaink hő csók özönében.
Mit beszélek? *Régen volt az, régen!*

Kadarcsy
